

Niketan 2020

Inhoud

Inleiding.....	2
De veranderende omgeving.....	4
Strategie en doelen	7
Missie en visie.....	7
Strategie 2016 - 2020.....	8
SPOOR 1: Consolideren en verstevigen van bestaande Niketan projecten.....	9
SPOOR 2 Van zorg naar kennis en expertisecentrum	11
SPOOR 3. Voorwaardenscheppend: Niketan als professionele organisatie	12

www.niketan.nl

Datum: 18 januari 2016

Inleiding

Bangladesh wordt geconfronteerd met tal van uitdagingen. Deze vinden hun oorsprong in een combinatie van politieke, sociale, geografische en klimatologische factoren. Desondanks maakt het land een gestage economische en sociale ontwikkeling door. Bijvoorbeeld op het gebied van de levensverwachting bij de geboorte, maar ook op terrein van schoolparticipatie en vermindering van schooluitval heeft het een grote slag gemaakt. Ondanks een jaarlijkse groei van het BNP met zo'n 6%, staat het land nog steeds op de 142^e plaats (van 188) in de Human Development Index. Een kwart van de bevolking leeft in armoede (47 miljoen mensen), waarvan 27 miljoen in extreme armoede¹.

Een heel belangrijk onderwerp van de door de Verenigde Naties in augustus 2015 vastgestelde “2030: Agenda voor Duurzame Ontwikkeling” is het thema “Leaving no one behind”. Dit thema onderstreept nog eens dat niemand mag worden achtergelaten en dat iedereen recht heeft op veiligheid en ontplooiing. Dit geldt zeker ook voor mensen met een beperking, veelal in combinatie met armoede.

De missie van Niketan: “het op regionaal niveau ketenzorg realiseren voor complex gehandicapte kinderen en jongeren”, past hier goed bij. Onze ultieme doelstelling is het bieden van een veilige sociale omgeving en maximale ontplooiingsmogelijkheden passend bij het niveau van het kind. Wij zeggen graag: ‘van kansarm naar kansrijk.’

Het beleidsplan 2013-2015 is recentelijk afgelopen. In deze periode hebben zich enorme veranderingen voorgedaan in ontwikkelingssamenwerking in al haar vormen. Ook Niketan zelf is in deze periode verder ontwikkeld en gegroeid. Daarom nu een

1

<http://documents.worldbank.org/curated/en/2013/06/17878994/bangladesh-poverty-assessment-assessing-decade-progress-reducing-poverty-period-2000-2010>

nieuw beleidsplan. Dit plan is zeker niet minder ambitieus dan het voorgaande. We willen inspelen op de actuele situatie, zowel in Nederland als in Bangladesh. Aan de ene kant zullen we meer moeten focussen, en tegelijkertijd ruimte bieden aan vernieuwing.

We willen de positie van vrijwilligers versterken, betrokkenheid en bijdrage van belanghebbenden in Bangladesh vergroten, en meer aandacht geven aan duurzaamheid en transparantie. Tegelijkertijd willen we bouwen aan een steviger financiële basis om in de komende jaren een zelfde belangrijke bijdrage te kunnen blijven geven aan de steun en ontwikkeling van mensen met een meervoudige verstandelijke beperking. Tevens willen we onze kennis en ervaring, die we in de afgelopen 20 jaar hebben opgedaan, delen met de Bengaalse overheid en andere organisaties die de ontwikkeling van gehandicapte kinderen in Bangladesh voorstaan.

In dit plan gaan we eerst in op de veranderende omgeving waarin wij onze steun aan deze groep willen leveren. Daarna gaan wij in op een toespitsing van onze missie en strategische doelen. Tot slot beschrijven wij een serie activiteiten die we in de komende jaren willen uitwerken en ondernemen. Doel hierbij is om de bijdrage die Niketan al 20 jaar geeft niet alleen te continueren, maar ook de impact van de organisatie te verhogen, zodat onze kinderen en diegenen die hen steunen en liefhebben dit in toenemende mate zelf zullen continueren, uiteraard ondersteund door de Bengaalse overheid en haar partners.

De veranderende omgeving

Trends en context gehandicaptenzorg in Bangladesh en wereld

Het VN-verdrag inzake “De rechten van mensen met een handicap”, waarin de positie van mensen met een beperking wordt verbeterd, werd al in 2007 door Nederland ondertekend, maar tot de dag van vandaag is het nog niet bekrachtigd door de Tweede Kamer. In de tussentijd zien we wel een aantal ontwikkelingen op ons afkomen:

In Nederland:

- ✓ Minder financiering van de overheid voor ontwikkelingssamenwerking; toenemende concurrentie voor steeds minder financiering, met een nadruk op economische sectoren en minder aandacht voor sociale ontwikkeling.
- ✓ Er is toenemende interesse voor alternatieve financiering via publiek-private concepten en sociaal ondernemen, die in de praktijk nog niet voor arme doelgroepen zijn uitgewerkt.
- ✓ Nederlandse stichtingen die actief zijn op het gebied van gehandicaptenzorg in ontwikkelingslanden, lijken zich steeds vaker te gaan richten op beïnvloeding van de overheid en samenwerking met partnerorganisaties. Niketan werkt ook met een partnerorganisatie, DRRA², maar is zelf ook direct nauw betrokken bij alle aspecten van de zorg die wordt aangeboden.

² DRRA: Disabled Rehabilitation and Research Association is a national level Non-Govt. and non-profitable voluntary development organization in Bangladesh, has been working for the destitute and person with disabilities since 1993.
<http://www.drara-bd.org>

In Bangladesh:

- ✓ Toenemende aandacht voor mensen met een beperking. Maatschappelijk, maar ook bestuurlijk is er toenemende interesse in beleidsontwikkeling en het inzetten van middelen om de kwaliteit van gehandicaptenzorg te verbeteren.
- ✓ Lokale overheden hebben meer aandacht voor mensen met een beperking maar onderschatten de aantallen nog steeds in hoge mate. In eerste instantie richten zij zich op fysieke toegang tot overheidsgebouwen, scholen, maar langzamerhand ook op andere aspecten van maatschappelijke insluiting.
- ✓ Maar ondanks die toenemende aandacht is het nog niet zeker dat er ook meer middelen door de overheid beschikbaar worden gesteld, waardoor er ook gezocht moet worden naar alternatieve bekostiging.
- ✓ Ook is het nog onduidelijk of de interesse zich zal richten op meer sociale en community based vormen van ondersteuning van mensen met een beperking in plaats van de medische, meer institutionele, vaak residentiele, opvang, waarvoor vaak niet voldoende middelen beschikbaar zijn.

Internationaal is er ook sprake van toenemende interesse van internationale ontwikkelings-instellingen, zoals de Wereldbank, Wereld Gezondheidsorganisatie, Verenigde naties. Het in 2011 gepubliceerde WHO/Wereldbank rapport “World Report on Disability” geeft als een deskundige alomvattende beschrijving van de huidige situatie van gehandicaptenzorg op mondiaal niveau en geeft handvaten voor verder onderzoek en beleid in ontwikkelingslanden. Een verschuiving van institutionele naar community based ondersteuning en samenwerking tussen overheden en NGO’s op nationaal én lokaal niveau is een centraal thema voor de toekomst.

Niketan onderscheidt zich van andere NGO's in Bangladesh door haar nadruk op inhoud, kennisoverdracht en het bieden van directe zorg aan honderden kinderen. Waar andere organisaties zich vooral lijken te richten op vergroting van de bereikte aantallen, richt Niketan zich vanuit een holistische visie op de kwaliteit van de zorg en de sociale omgeving rond het kind vanuit de visie dat hierdoor de ontwikkeling van het kind zo optimaal mogelijk versterkt wordt. Niketan wil deze praktische kennis en ervaring met partners in Bangladesh delen, en op die manier bijdragen aan de verbetering van gehandicaptenzorg in Bangladesh. Daarnaast richten de meeste andere NGO's zich voornamelijk op fysieke, visuele en auditieve beperkingen in plaats van complexe verstandelijke beperking.

Strategie en doelen

Niketan heeft zich van begin af aan gericht op het individuele kind en zijn/haar familie en omgeving, waarbij steeds wordt gewerkt vanuit een holistische visie; het individuele kind staat centraal. In de loop van de afgelopen twintig jaar is een groot aantal projecten ontwikkeld in samenwerking met ervaren Bengaalse collega's en Nederlandse vrijwilligers³.

De recente ontwikkelingen, internationaal en in Bangladesh zelf nopen tot bezinning en verdere aanscherping van deze visie. Dit betreft inmiddels niet alleen zorg, ontwikkeling, onderwijs, maar ook toeleiding naar werk. Na de pioniersfase en stabilisatie van de projecten, staan we nu voor de opgave Niketan te maken tot een duurzame organisatie waarin continuïteit gewaarborgd is. In dit beleidsplan voor de periode 2016 – 2020 wegen we steeds af of onze interventies op den duur duurzaam zijn en op termijn alleen met (financiële) middelen in Bangladesh kunnen worden gecontinueerd.

Missie en visie

Niketan levert een directe bijdrage aan de structurele verbetering van de kwaliteit van leven van kinderen en jong volwassenen met een complexe verstandelijke of lichamelijke beperking in Bangladesh op districtsniveau. Daadwerkelijke verbetering van de kwaliteit van leven van kinderen met een meervoudige beperking is alleen mogelijk door een aanpak die zich richt op alle aspecten van hun leven.

We streven naar zelfstandigheid van de kinderen en hun families in de Bengaalse context, waarvoor op den duur financiële steun vanuit Nederland niet meer noodzakelijk is. Door het leggen van verbindingen met het eigen sociale netwerk en met lokale partijen

³ www.Niketan.nl

zoals overheden, politie en medische zorg, streven we naar lokaal initiatief en leiderschap. Niet alleen maar vragen/wachten op de nationale overheid, maar samen met familie, partnerorganisaties en andere lokale betrokkenen zelfstandig werken aan oplossingen.

Niketan zet zich in om haar kennis en ervaring te delen, en een bijdrage te leveren aan verbetering van de kwaliteit van leven van grotere groepen kinderen en jongeren met een beperking.

Strategie 2016 - 2020

De strategie van Niketan voor de komende 5 jaar richt zich dan ook op een aantal sporen. Het consolideren van de bestaande activiteiten is daarbij essentieel. Ons doel is ervoor te zorgen dat de financiering van deze activiteiten binnen enkele jaren niet meer uitsluitend afhankelijk is van Niketan, maar een bredere basis heeft van doelgroepen, lokale en nationale overheid en andere private fondsen in Bangladesh. We hebben overwogen om, met de ruimte die daardoor vrij komt, nieuwe projecten te starten. Echter, uiteindelijk zijn we tot de conclusie gekomen dat we de kennis en ervaring die binnen Niketan is opgebouwd, beschikbaar en toegankelijk willen maken voor de overheid en organisaties in Bangladesh zelf die zich met dezelfde ontwikkelingen in (andere regio's van) Bangladesh bezighouden. Onze strategie voor de komende jaren is in een drietal sporen uitgewerkt.

SPOOR 1: Consolideren en verstevigen van bestaande Niketan projecten

Het continueren van het bieden van optimale steun en zorg aan een beperkte groep (480) kinderen en jong volwassenen middels een holistisch zorg concept, blijft de belangrijkste pijler van Niketan. Deze projecten zijn ook "De kweekvijver van Niketan". De directe doelgroep van dit spoor zijn de 480 kinderen, hun ouders en hun directe omgeving, waarvoor via residentiële care, dagvoorziening en mantelzorg ("We Can") wordt gezorgd. De strategie voor dit spoor houdt in het consolideren van deze activiteiten om ze op termijn over te dragen aan partners in Bangladesh, een "Kweekvijver voor vernieuwing, kwaliteits- en capaciteits-ontwikkeling" binnen Bangladesh. Dat betekent ook voor de komende jaren:

- (a) Waar nodig het verbeteren van bestaande faciliteiten. Na 10 jaar zijn de faciliteiten in Manikganj toe aan verbetering. Ook dient de huidige keuken te worden verbeterd, waarmee tegelijkertijd een restaurant kan worden ontwikkeld. Tevens is er behoefte aan een gastenverblijf. Dit zal in de komende beleidsperiode gerealiseerd worden. Ook ontbreekt er een omheining van de voorzieningen, terwijl de huidige veiligheidssituatie in Bangladesh een afscheiding nodig maakt.
- (b) Meisjeshuis starten. In Manikganj heeft Niketan een residentiële faciliteit, waar 2 zorgmoeders 24 uur zorg bieden aan een groep jongens. Voor meisjes zijn er behalve de dagopvang en mantelzorg op dit moment geen faciliteiten, terwijl daar heel veel behoefte aan is. Niketan is voornemens de haalbaarheid van een meisjeshuis te onderzoeken en er in de komende 5 jaar financiering voor te zoeken en de bouw uit te voeren.
- (c) Het ontwikkelen en implementeren van een methode van seksuele voorlichting die past bij de doelgroep en in de

Bengaalse context. Het blijkt noodzakelijk om aan deze aspecten aandacht te bieden. Binnen de Bengaalse context is dit een uitdagende taak, die veel creativiteit en deskundigheid vereist. Samen met partners in Bangladesh (Chittagong) en Nederland (Rutgers Stichting), zal Niketan dit in 2016 op zorgvuldige wijze verder ontwikkelen. Uiteindelijk zullen modules ontwikkeld worden, met ondersteunende communicatiemiddelen, die met andere partners in Bangladesh gedeeld kunnen worden.

- (d) Het versterken van de “weg naar werk”. In eerste instantie zal dit plaatsvinden door verdere ontwikkeling van de houtbewerkingsplaats, maar wellicht zijn er in de toekomst nog andere mogelijkheden om de kinderen ervaring te geven in en toe te leiden naar werk.
- (e) Het bieden van een duurzame en betaalbare oplossing voor incontinentie van kinderen in alle leeftijden past binnen de holistische zorg visie van Niketan. Met het Dayapara project ontwikkelt Niketan een betaalbare en duurzame oplossing voor de kinderen en jong volwassenen met incontinentie. In 2015 zijn de ‘buitenbroekjes van deze luier ontwikkeld, en in 2016 zullen de absorberende pad’s worden ontwikkeld, geproduceerd en getest”.
- (f) Het afronden en introduceren van het web-based kindvolgsysteem. In 2015 is het web-based kindvolgsysteem verder ontwikkeld in nauwe samenwerking tussen Niketan en een IT bedrijf in Dhaka. Het systeem maakt het voor de begeleiders in Bangladesh mogelijk de ontwikkeling van alle kinderen stapsgewijs, in de belangrijkste ontwikkel domeinen, nauwgezet bij te houden en te volgen. Dit systeem zal tevens gebruikt worden om de impact van ons werk te kunnen meten en om het werk van de begeleiders en andere zorgverleners te kunnen monitoren vanuit Nederland en Dhaka.

In de toekomst zal Niketan deze faciliteiten meer en meer gaan gebruiken als een kweekvijver voor innovatie van de zorg in Bengaalse context.

SPOOR 2 Van zorg naar kennis en expertisecentrum

Van spoor 2 beginnen de eerste contouren zich te ontwikkelen, als reactie op toenemende maatschappelijke interesse van andere stakeholders (overheid, NGO's) in Bangladesh voor (i) de problematiek in brede zin en (ii) meer specifiek de activiteiten en aanpak van Niketan. Om dit spoor verder uit te werken zal aanvullend onderzoek en consultatie plaatsvinden gericht op de volgende aandachtspunten:

- (a) Beschrijving van het “Niketan model”; wat maakt onze ervaring en benadering nu zo onderscheidend en interessant? Hoe verhoudt onze methode zich met andere initiatieven in Bangladesh? Wat is het kwaliteitsniveau dat we in een land als Bangladesh moeten en kunnen nastreven? Kunnen we de kwaliteit van leven van Bengaalse kinderen zonder handicap als referentie gebruiken? Er zal een realistische kostenberekening van de verschillende diensten worden ontwikkeld, om aan te kunnen geven of bepaalde activiteiten überhaupt haalbaar zijn in de Bengaalse realiteit.
- (b) Identificatie van de belangrijkste partners in Bangladesh en nagaan hoe we hen kunnen betrekken bij onze inspanningen. Kunnen we aanhaken bij initiatieven van beleidsontwikkeling, of moeten we zelf aandachtspunten op de agenda zetten?
- (c) Ontwikkelen van een strategie om plaatselijke betrokkenheid en ‘eigenaarschap’ te stimuleren of te versterken.

- (d) Actief bijdragen aan beleidsontwikkeling (op lokaal, regionaal en nationaal niveau), door bewustwording van stakeholders en het verbeteren van inzicht in beleidsopties
 - a. Actief uitdragen van kennis en ervaring
 - b. Selectief bijdragen aan nationale conferenties en workshops
 - c. Focus op duurzaamheid en lokaal leiderschap

SPOOR 3. Voorwaardenscheppend: Niketan als professionele organisatie

Met dit derde spoor willen we ervoor zorgen dat Niketan als organisatie in staat is zich aan haar nieuwe strategie aan te passen. Op diverse gebieden liggen hier uitdagingen. Geclusterd in een aantal managementvelden noemen we hier:

Versterken van netwerken en communicatie

Op basis van het beleidsplan zal in het 1^e kwartaal van 2016 een communicatieplan worden opgesteld. Dit plan zal richting geven aan het versterken van de reputatie van Niketan onder de belangrijkste doelgroepen in Bangladesh, Nederland en internationaal. Daarnaast zal het een bijdrage leveren aan initiatieven om uitdagingen in het leven van mensen met een beperking in Bangladesh op de agenda te krijgen. Ook zal het richting geven aan de herontwikkeling van de website en sturen in de wijze waarop we om willen gaan met sociale media, nieuwsbrief, redactionele publiciteit enz.”

Versterken van de financiële basis en continuïteit.

Niketan heeft over de afgelopen jaren een constante financiële stroom van rond de 250.000 euro gekend. Er zal worden gestreefd naar een geleidelijke verhoging van de inkomsten door:

- (a) Uitbreiden van het aantal vaste donateurs
- (b) Relatiebeheer met vermogensfondsen
- (c) Het opnemen van een financiële paragraaf in strategische stukken en jaarverslag en jaarplannen en verslagen.

Ontwikkeling van een vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn voor Niketan een enorm belangrijke factor, niet alleen voor het werk in Bangladesh en Nederland, maar ook om de reputatie van Niketan uit te dragen naar anderen. Versterken van de relatie met vrijwilligers in lijn met de strategische keuzes die met dit Beleidsplan zijn gemaakt zal in 2016 middels een vrijwilligersbeleid verder worden uitgewerkt. Daarin wordt aandacht besteed aan:

- communicatie met vrijwilligers, (jaarlijkse Niketan middag en nieuwsbrief).
- regels voor- en na uitzending, inclusief veiligheids- en evacuatie protocol.

Bestuur

In de komende periode zal ook een andere taakverdeling voor bestuursleden van belang zijn, op basis van hun deskundigheid, om zo met elkaar Niketan naar een nieuwe fase van haar bestaan te leiden. Daarnaast zal in het 1^e kwartaal 2016 een Raad van Advies worden ingesteld, waardoor op belangrijke thema's op basis van expertise extra informatie tot zorgvuldige besluitvorming zal leiden.

Bezoldiging

Niketan werkt sinds haar oprichting zonder bezoldigde medewerkers. De vraag is of, nu Niketan een grotere organisatie geworden is en met de hierboven geschetste plannen voor ogen, dit verantwoord blijft. We zien steeds vaker dat met alleen

vrijwilligerswerk de expertise zou ontbreken om adequaat op de nieuwe ontwikkelingen anticiperen. Wij zijn ons zeer bewust van de voor- en de nadelen van betaalde medewerkers. In de loop van 2016 zullen we hierin een besluit moeten nemen.

Relatie Niketan - DRR

De samenwerking tussen Niketan en DRR dateert uit 1998. Het vertrouwen is groot; alles kan gezegd worden en tegelijkertijd lopen de belangen soms uiteen waardoor we niet kunnen realiseren wat we op dat moment zouden willen. De komende jaren zullen we hier veel aandacht aan geven, mede in relatie tot andere (lokale) stakeholders. DRR zal in de toekomst partner zijn op spoor 1 in het consolideren van de gezamenlijke zorgtaak, wat zich in de komende jaren zal ontwikkelen tot de “Kweekvijver van Niketan” in Manikganj en Amar Joti. Op spoor 2, van “Zorg naar kennis- en expertise centrum” van Niketan in Bangladesh, zal, naast DRR, samenwerking met een breder scala aan andere partners in Bangladesh worden onderzocht.

Aansluiting bij “Goede Doelen Nederland”;

Niketan overweegt zich aan te sluiten bij “Goede Doelen Nederland (GDN)”; de verandering van (Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI)) naar GDN is binnenkort een feit. Voor kleinere PI's biedt aansluiting weinig voordelen, maar voor een organisatie als Niketan, zeker als we nog wat willen groeien, kan het bijdragen aan onze reputatie en betrouwbaarheid voor grotere institutionele donoren. Aansluiting bij GDN kan betekenen dat Niketan op een beperkt aantal punten aanpassingen in haar governance structuur en haar procedures moet doorvoeren.